

OBRRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek obrtništva dravske banovine

»OBRRTNI VESTNIK« Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu in stane: celoletno Din 40.— polletno Din 20.— posamezna številka Din 2.—	GLASILO OKROŽNIH ODBOROV, OBRRTNIH ZDRUŽENJ IN OBRRTNIH DRUŠTEV DRAVSKE BANOVINE Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 9.	Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Ponatiski dovoljeni le z navedbo vira. Številka pri poštni hranilnici, podružnici v Ljubljani 10.860.
--	--	---

XVII. letnik. V LJUBLJANI, dne 15. decembra 1934. Štev. 17.

Za zaščito nacionalnega dela in izdelka

O dogodkih tekom »Obrtniškega tedna«, ki so bili v zgodovini jugoslovenskega obrtništva doslej gotovo najpomembnejši, ne želimo obširno poročati. Slovenska in jugoslovenska javnost je našemu delu dala sama najlepše priznanje, ki so mu prisostvovali najodličnejši predstavniki naše javnosti in zastopniki naših najvišjih gospodarskih ustanov. Vodil ga je predsednik glavnega odbora za »Obrtniški teden«, podpredsednik zbornice za TOI g.

Josip Rebek

iz čigar govora posnemamo naslednje:

Uedinjenje v narodni državi Jugoslaviji nam je prineslo politično in narodno osvobodjenje, nerešeno pa je še ostalo vprašanje naše gospodarske osamosvojitve. V zadnjem desetletju smo se v industrijskem pogledu sicer precej osamosvojili od inozemskih proizvajalcev, vendar moramo žal ugotoviti, da se ob prevratu naš obrtnik ni takoj znašel in da veliki nalogi gospodarske osamosvojitve glede na takratne razmere ni bil dovolj kos. Tako so povzeli inicijativo inozemci in židje. Toda tudi obrtnik se je kmalu prilagodil zahtevam novega časa, novim smerem ukusa in novi tehniki prometa. S svojo inteligenco, vztrajnim delom, ki ga odlikuje žig individualnosti in prvostne kakovosti, je kmalu ustvaril pestro zgradbo obrtniške proizvodnje in s tem postal pionir racionalne gospodarske osamosvojitve. Z naglim tempom se je pričela obnova propadlih obrti. Z razvojem tehnike so nastale nove obrtne stroke. Obrtniki so tehnično preuredili svoje delavnice in jih z velikimi investicijami prilagodili tudi higijskim potrebam. Poseben razveseljiv je napredek v umetno-obrtni produkciji, zlasti v pohištveni in keramični stroki.

V tem poletu je nastopila gospodarska kriza in so nastale razmere, ki so povzročile, da se danes velik del obrtnikov ne more preživljati. Glede na veliko povezanost obrtništva z ostalimi sloji naroda moramo storiti vse, da obrtništvo pomagamo. **Dolžnost vse javnosti je, da v bodoče odločno odklanja tuje blago in da naroča in kupuje le domače, v prvi vrsti rokodelske izdelke.**

Poleg kmeta je obrtniški stan najvažnejši v državi, saj predstavlja v naši državi z družinami in pomožnim delavstvom 1 milijon prebivalcev. V dravski obrtniškega dela, to je ena sedmina banovini pa je okrog 150.000 prebivalcev, ki žive od obrtniškega dela, to je ena sedmina vsega prebivalstva.

Od 14 milijonov ljudi je v Jugoslaviji 11 milijonov kmetov, od ostalih 3 milijone, ki so konzumenti kmetijskih pridelkov, pa je obrtnikov ena tretjina. Obrtnik je torej eden najvažnejših konzumentov kmetijskih pridelkov. Enako je tudi interes delavstva, da obrtnik uspeva, sicer je primoran zniževati mezde in odpustiti pomočnike. Obenem občutno trpi vzgoja naraščajo, kar nam potrjuje naglo padanje števila vajen-

cev v dravski banovini, kjer je bilo leta 1929. še 15.155 vajencev, lani pa le še 8788.

Važna je tudi vloga obrtnika kot socialnega činitelja. Obrtnik je glede na svojo preteklost kot nekdanji delavec vedno dovzeten za socialno napredne ideje. — Obrtniškiemu stanu pripada tudi važna socialna vloga zaradi tega, ker najde v obrtništvu kruh in existenco velik del kmečke in delavske mladine.

Obrtništvo pa je tudi važen činitelj pri javnih dajetvah, ki znašajo nad eno tretjino njihovih čistih zaslužkov. Da je v preteklem stoletju obrtnik lahko obdržal svojo pozicijo navzlic napredku industrijske tehnike, je v znatni meri pripisati politiki srednjega stanu, ki je šla za tem, da se malemu človeku pomaga, da se ga strokovno dvigne in da se njegovo delo legalno zaščiti.

V zadnjih letih je v zvezi z obubožanjem kmeta nastopila velika brezposelnost v obrtniških vrstah, zlasti na deželi. Tej nadlogi pa so se pridružile še druge. Inozemska industrija in inozemski kapital sta pričela pritiskati na naša tržišča. Kakor gobe so zrastle mnoga podjetja, ki so se izdajala za domača, dejansko pa so v rokah tujcev. Ta industrija je namestila tudi celo vrsto inozemskega tehniškega delavstva in nameščenstva. Z brezobzirnim in nebrzdanim egoizmom in z najrafiniranejšimi metodami reklame, preračunane na naivnost in nerazsodnost kupca, ki ga videz nizke cene omami, so se ta podjetja vrgla na naša tržišča. Obrtnik se je moral umikati in je pričel izgubljati pozicije. Imamo dve vrsti industrije. Eno vrsto smo imeli že prej. Pri nas je obstajala že pred vojno čevlarska industrija, pa vendar čevlarski obrtnik ni bil ogrožen v svoji existenci. Toda mi imamo sedaj še drugo vrsto industrije, ki cinično in neumljeno ubija cele obrtniške sloje s pravkar označenimi metodami. Ta industrija, ki je v rokah inozemcev, je sovražnica našega obrtnika in sovražnica naroda, ki ga izžema in guli, zato škoduje narodu in državi.

Pri tej priliki je treba omeniti predvsem čevlarsko in krojaško stroko. Zaradi nastopa tvrde Bat'a je nastalo vprašanje nadaljnjega obstoja 30.000 do 40.000 čevlarskih mojstrov z družinami, pomočniki in vajenci. Podoben proces se je pričel pojavljati v krojaški stroki zaradi nastopa tvrde Tivar. Na klice obupanega obrtništva se pogosto čuje odgovor, da je bil n. pr. nastop Bat'e blagoslov za konzumenta, češ, da gre tej tvrdki za znižanje cen obutvi. Ta opravičila brezobzirnega uničevanja številnega obrtniškega sloja pa so le pesek v oči javnosti. Kakor drugim industrijskim izdelkom, ki so v teku zadnjih let padli za 30 do 50 odstotkov, tako bi padle cene obutvi, tudi če bi Bat'e ne bilo.

Glede javnih dajetev pa je treba pripomniti, da plača čevlarski mojster v gorski vasi, ki le krpa čevlje, na leto brez doklad 120 Din pridobnine, mojster brez pomočnika v mestu pa najmanj 300 Din; na drugi strani pa je znan primer, da plača Bat'ova podružnica v Škofji Loki, ki ma več prometa kakor vsi tamošnji čevljarji skupaj, le 62.25 Din osnovnega davka.

Veleproizvodnja more iti le do gotove meje, zlasti kadar gre za interese naroda in države. **Načelo zaščite obrt-**

niškega sloja pred premočno konkurenco veleproizvedij je že prodrlo v mnogih naprednih državah in mora prodrati tudi pri nas. Preprečiti moramo upropaščanje celih slojev naroda od strani veleprodukcije, zlasti če je ta v rokah inozemskega kapitala.

Velika nadloga obrtništva je tudi sušmarstvo. Sušmar pa ne škoduje samo obrtniku, temveč tudi državi, ker se odteguje javnim dajetvami in davkom, pa tudi konzumentu, ker mu izvrši delo nestrokovnjaško in slabo. Težko občuti obrtništvo tudi škodo zaradi postopanja raznih državnih in samoupravnih institucij, ki za svoje potrebe in za potrebe svojih zavodov izvršujejo rokodelska dela v lastni režiji. Škoda, ki jo trpi obrtnik zaradi rokodelskih del v kaznilnicah in poplajevnih zavodih, ni v nikakem razmerju s koristjo, ki jo ima pri tem država.

Vprašanje davčne obremenitve je postalo za našega obrtnika naravnost vprašanje obstoja. Dohodki obrtnika so padli pod existenčni minimum, navzlic temu pa se davčno breme ni zmanjšalo. Finančna uprava stoji v svojih zahtevah še vedno v domnevi, da obstoja možnost 100odstotne zaposlitve in ne uvažuje, da je pretežni del obrtnikov le delno zaposlen.

V praksi se je pokazalo, da je najhuje prizadeto baš gospodarsko šibko obrtništvo. Porazne so številke, da je lani od skupnega števila nekaj nad 20.000 obrtnikov odjavilo obrt 2263 obrtnikov.

Če naša javnost vse to preudari, tedaj bo spoznala, da je nujno potrebno z združenimi močmi zavezati struje, ki ogrožajo obrtniški stan. Gospodarski dumping, ki danes ograža čevljarje in krojače, se jutri lahko prenese na druge stroke. Za narod kot celoto tak razvoj ni nikakoli pridobitev. Zato pomagajte obrtniku in se zavedajte, da je temelj narodnega blagostanja krepak rokodelski stan.

Govor bana dr. Marušiča

Ko je predsednik g. Rebek zaključil svoj zanimivi referat, se je oglašil k besedi ban dr. Marušič, ki je zborovalce pozdravil kot zastopnik vrhovne oblasti in kot pokrovitelj Obrtniškega tedna. Izrazil je željo, da bi se vsakdo jasno zavedal pomembnosti gesla: **Kupuj domače blago**; ne samo zaradi tega, ker je naša dolžnost, temveč tudi zaradi tega, ker je naše domače blago dobro in konkurenčno, ker s tem ne koristimo le obrtništvu, nego samemu sebi. Opozoril je na krepko povezanost interesov vseh stanov. Ne moremo misliti napredka, če en stan propada. Zato vprašanje našega obrtništva ni samo vprašanje obrtnikov, temveč vprašanje vsega naroda.

Solidarna podpora ostalih stanov

V imenu knezoškofa dr. Rožmana je izrekel pozdrave zborovalcem kanonik g. Stroj. V imenu jugoslovenskega ženstva je izpregovorila predsednica Banovinske ženske zveze ga. Minka Krotova. Poudarila je, da je pri tej akciji prizadetih tri in pol tisoča samostojnih obrtnic in več tisoč pomočnic in vajenk.

Naše ženstvo sledi s polnim razumevanjem akciji za našo gospodarsko osamosvojitve in akciji »Kupuj domače blago«. Ta akcija mora posvetiti pozornost tudi vzgoji nacionalno usmerjenega prodajalca in prodajalke. Preko rok jugoslovenske žene kroži tri četrtine splošne kupne moči, zato se jugoslovensko ženstvo toplo priključuje klicu: **Temelj narodnega blagostanja je krepak obrtniški stan.**

V imenu Delavske zbornice je govoril g. D. Kosem, ki je poudaril, da ni strašnejšega, če ni dela, zlasti za tistega, ki je voljan delati. Zato mora vsakdo sodelovati pri akciji za domače delo, za domači izdelek in za domačo obrt. Poudaril je tudi povezanost med obrtnikom in delavcem. Če se borimo za obrtniški stan, se borimo tudi za delavca, obenem pa za narodne koristi.

V imenu Zveze trgovskih združenj je sporočil pozdrave predsednik ljubljanskega združenja. V imenu Narodne odbrane je pozdravil zbor g. Jamnik. Narodna odbrana je s pokrenitvijo akcije »Svoji k svojim« in »Kupuj domače blago« mislila pred vsem na našega kmeta in obrtnika, ki sta najvažnejša stanova v naši državi.

Kot zastopnik mestne občine ljubljanske je izrekel pozdrave mag. ravnatelj g. Jančigaj, ki je obljubil vso pomoč občine, v imenu industrijecev pa je spregovoril častni preds. Zveze industrijecev g. Drag. Hribar. Poudaril je, da je bila obrtništvo vedno naklonjena ona domača industrija, ki je nastala iz obrti. Industriji se zavedajo pomena obrtniškega napredka, saj pričakujejo iz obrti najboljše naraščajo.

Pozdrave in simpatije delavstva je izrazil tudi zastopnik Strokovne komisije za Slovenijo g. Bricelj, pozdrave organizacije diplomiranih tehnikov pa je izročil g. Kuhar.

Predsednik g. Josip Rebek je prečital še pozdravno brzojavko ministra dr. Alberta [Kramerja], ki se glasi: »Zadržan neodoljivim javnim poslom se pridružujem manifestaciji našega obrtništva za njegov napredek in njegovo gospodarsko in socialno obnovo. Tudi v bodoče bom založil vse sile, da se olajšajo težka bremena, naložena obrtništvu s pretirano prakso.«

Predsednik je še prečital daljšo resolucijo, nakar je imel kratek zaključni govor predsednik krajevnega odbora za Obrtniški teden g. Pučnik, ki je v prepričevalnih besedah orisal pomen akcije za zaščito zares domačega izdelka. Zato kupujmo delo domačega obrtnika, ker s tem pomagamo narodu in sebi.

Temelj narodnega blagostanja je krepak rokodelski stan

Bilanca obrtniškega gibanja v zadnjem desetletju

Poročilo obrtnega referenta in tajnika
ZTOI g. dr. Pretnarja na seji Obrtnega
odseka dne 11. decembra 1934.

S skrbjo sledimo podatkom o padanju števila obrtniških obratov. V teku 9 mesecev letošnjega leta je prijavilo obrt 757, odložilo pa je obrtno pravico 1832 obrtnikov in je torej celokupno število našega obrtništva v tej kratki dobi padlo za 1175, to je za celih 5%. Zato smatram za potrebno, da si ogledamo bilanco obrtniškega gibanja v teku zadnjih desetih let, t. j. od 1925 do 1934. Pri tem se seveda omejimo samo na one najvažnejše in najštevilnejše obrte, katerih položaj je merodajen za presojo stanja vsega obrtništva, ki izkazuje koncem tretjega četrtletja 1934 v našem katastru 23.062 obrtnih pooblastil. Kot glavne so mišljene: kovinska skupina (kovači, ključavničarji, kleparji in mehaniki), lesna (mizarji, kolarji, sodarji), kožarska (usnarji in sedlarji), oblačilna (krojači, šivilje in čevljarji), prehranjevalna (mlinarji, peki in mesarji) in gradbena (graditelji, zidarji in tesarji).

Ce sledimo razvoju skupnega števila vseh 18 strok navedenih skupin v letih 1925 do konca prvih devet mesecev 1934, vidimo, da je njihovo število od 15.378 v letu 1925 naraslo v letu 1926 na 16.266, v letu 1927 na 17.093, v letu 1928 na 17.936, v letu 1929 na 18.545, v letu 1930 na 18.810 ter doseže višek v letu 1931 z 19.194 dovolili. V naslednjih letih začne pri navedenih 18 strokah nazadovanje, in sicer leta 1932 na 18.821, leta 1933 na 17.837 in v prvih devetih mesecih letošnjega leta na število 17.048, ki se utegne do konca leta še nadalje znižati. Nahajamo se torej v tretjem letu stalnega številnega nazadovanja obrtništva. Pojav ni samo odsev konjunkturalnih prilik. Res je v letih dobrih konjunktur naraslo število pri 18 najvažnejših strokah obratov za 3816 in je sedaj v letih krize padlo za 2146, tako da ostaja tudi po tej reakciji globalna desetletna bilanca s porastom pri teh 18 strokah za 1770 ali 10% sedanjega stanja.

Razmerje števila obrtnih obratov do prebivalstva.

Da bi mogli položaj točneje oceniti, je potrebno, da vzporedimo te številke z gibanjem prebivalstva v dravski banovini. Pri tem se moremo opirati samo na ljudsko štetje leta 1921, ko se je našlo 1.054.919 prebivalcev, in 1931, ko se je njihovo število ugotovilo z 1 milijon 120.549, kar znači v desetih letih prirastek za 7.97%, ali vsako leto povprečno za nadaljnjih 0.8%. Če vzamemo ta povprečni odstotek za bazo ljudskega prirastka v letih 1925 do 1934, potem vidimo, da je vsakoletni prirastek obrtništva daleko prekašal naraščanje prebivalstva. V letih od 1925 dalje je znašalo razmerje procentualnega prirastka obrtništva v sorazmerju s prirastkom prebivalstva 5.8% napram 0.8%, 11.2% napram 1.6%, 16.7% — 2.4%, 20.7% — 3.2%, 22.5% — 4%, 31.5% — 4.8%, nato sledi čas nazadovanja obrtništva in se pokaže sorazmerje 22.5% — 5.6%, 16.1% — 6.4% in 11% napram nekaj nad 7%.

Globalno posmatranje položaja pa nam ne daje prave konkretne slike. Zato je potrebno, da prepoznamo stanje in razvoj tudi vsaj po glavnih panogah posamič.

Prve štiri skupine so dosegle najvišje število v letu 1931, in sicer kovinarska z 2326, lesna z 2983, kožarska s 542, oblačilna z 8458, prehranjevalna šele 1. 1932 s 4311, gradbena pa že 1. 1928 s 583 obrtniki. Številčno kulminacijo so dosegli leta 1928 tesarji (284), 1. 1929 sodarji (267) in zidarji (267), 1. 1930 kolarji (740), usnarji (147), čevljarji (3933) in mlinarji (2708), 1. 1931 kovači (1652), mizarji (1985), sedlarji (397), krojači (2071) in šivilje (2470), leta 1932 pa sledijo še ključavničarji (339), kleparji (235), mehaniki (124), peki (631), mesarji (1016) in graditelji (38).

Stanje najvažnejših rokodelskih obrtov ob začetku in koncu preteklega desetletja (1925—1934) se izražava v naslednjih primerjalnih številkah:

Stroka	L. 1925	L. 1934	Razlika
kovači	1376	1528	+ 152
ključavničarji	276	306	+ 30
kleparji	178	234	+ 56
mehaniški	46	120	+ 74
mizarji	1605	1819	+ 214
kolarji	620	610	— 10
sodarji	235	209	— 26

usnarji	149	132	— 17
sedlarji	352	350	— 2
krojači	1710	1775	+ 65
šivilje	1258	1993	+ 735
čevljarji	3300	3310	+ 10
mlinarji	2422	2548	+ 126
peki	507	617	+ 110
mesarji	802	966	+ 164
zidarji	250	246	— 4
tesarji	270	252	— 18
graditelji	22	33	+ 11

Gibanje vajsenske zaposlitve in pomanjkanje obrtnih nadaljevalnih šol.

V zvezi s podatki o gibanju mojstrov je vsekakor potrebno, da pregledamo tudi gibanje vajencev in pomočnikov. Statistika kaže, da je bilo vajencev

v letu	od tega je obiskovalo obrt. nad. solo ca	a brez po uka je ostalo ca
1925	ca 14.500	6.500
1926	> 14.549	6.821
1927	> 14.587	7.031
1928	> 14.827	6.924
1929	> 15.155	7.495
1930	> 13.624	7.726
1931	> 12.093	7.258
1932	> 10.095	6.740
1933	> 8.788	5.640
1934	> 7.000	4.923

Število pomočnikov v obrtniških delavnicah je mogla zbornica ugotoviti šele letos prvič. Od 168 obrtniških združenj je poslalo doslej podatke 129 združenj s 15.231 člani, pri katerih je prijavljenih 8.364 pomočnikov. Če se v tem sorazmerju upoštevajo še neprijavljeni pomočniki, bi njihovo celotno število znašalo nekaj nad 9000.

Kaj nam kaže analiza teh statističnih podatkov?

Porast števila obrtništva v letih od 1925 do 1931 ni šel v sorazmerju s porastom prebivalstva, temveč ga pospešuje dobra konjunktura in obilica razpoložljivih denarnih sredstev. Kdor je imel usposobljenostne pogoje, začenja s samostojnim obrtovanjem. Porast se opaža osobito v onih strokah, katerim dajejo produkcijski pogoji in dobro za

vnovčevanje izdelkov možnost razmaha. Opaža se pa tudi znatna specializacija produkcije, vpliv delitve dela in odpiranje novih virov zaposlitve z ozirom na potrebe konzuma. Posebno se to kaže pri nekaterih kovinarskih strokah, pri mehanikih, dalje pri šiviljah, mesarjih in graditeljih. Preurejujejo in modernizirajo se delavnice. Število vajencev rapidno narašča, ker nudi obrt izglede na dobro eksistenco in ker se uporablja učenec tudi kot cenejša delavna moč.

V letih 1930—1932 nastopa preokret. Na eni strani pada konjunktura in začno se pojavljati težkoče na denarnem trgu. Konkurenca industrijskih podjetij povzroča vse težje znosen pritisk na obrtniško proizvodnjo. Pomlad 1. 1932, ko je stopil v veljavo novi obrtni zakon, prinaša nov režim za osamosvojitve. Zahteva se polaganje mojstrskih izpitov za nastop obrta, kar se takoj pozna pri številu obrtnih prijav. V nadaljnjih letih postane pritisk gospodarske krize in javnih bremen na že obstoječa podjetja še močnejši, mnogi izgubljajo možnost nadaljnega obstoja in se zato vse bolj pogosto odjavljajo obrti. Presežek odjav postaja tolik, da začne v 1. 1933 padati absolutno število obratov tako, da s prvimi tremi četrtletji 1934 vred dosega že 2401. Proces padanja pa pospešuje še vedno obsežnejše šušmarstvo, s katerim se peča ne samo reducira industrijsko delavstvo, brezposelni kajžarji, odpušteni obrtniški pomočniki, temveč tudi bivši obrtniki sami, uvidevajoč, da jim bo to zaradi bega pred javnimi bremenmi nudilo lažjo možnost obstoja, kakor legalno obrtovanje.

Nazadovanje obrtnega naraščanja.

Padanje naraščanja se opaža osobito tam, kjer ni prilike za obisk obrtne nadaljevalne šole. Nazadovanje števila vajencev pa je deloma tudi posledica izvajanja predpisa o omejitvi števila vajencev in končno gmotnih razmer obrtnika samega, ki mu slabe razmere ne dopuščajo imeti vajenca. Preostali učenci se naraščaj pa ima zaradi slabe zaposlitve mojstra tudi vedno manj prilike

Obrtniški sejem

V nekdanji Suttnerjevi hiši na Mestnem trgu so ljubljanski obrtniki na narodni praznik popoldne otvorili prvo svojo veliko reprezentativno razstavo. K otvoritvi so se zbrali številni predstavniki naših upravnih in gospodarskih instanc, med drugimi načelnik dr. Marn kot zastopnik g. bana in banske uprave, predsednik mestne občine in pokrovitelj razstave dr. Puc in podpredsednik prof. Jarc, predsednik Zbornice za TOI Jelačin s tajnikom dr. Plessom in obrt. ref. dr. Pretnarjem, dr. Golja za Zvezo industrijev in bivši predsednik zveze Dragotin Hribar, predsednik Združenja trgovcev Soss s podpredsednikom Smerkoljem in tajnikom Smucem, predsednik Zveze trgovskih gremijev Kavčič, predsednik Zveze gostilničarskih zadrug Majcen, predsednik velesejma industrijalec Bonač in ravnatelj dr. Dular, direktor Obrtne banke Ogrin, senior ljubljanske obrtniške organizacije Franchetti, bivši starešina gasilske zveze Turk, predsednik CMD inž. Mačkovšek, vodja katoliškega rokodelskega pokreta kanonik Stroj, generalni tajnik TPD Pogačnik, senator dr. Rožič, mestni fizik dr. Rus, šef zdravnik humanitarnih fondov dr. Tičar, upravnik policije Keršovan, sreski načelnik Znidarčič, ravnatelj OUZD dr. Bohinjec in podravnatelj dr. Kuhelj, šentjakovski župnik Barle in še dolga vrsta drugih odličnikov in predstavnikov.

Otvoritveno besedo je izpregovoril predsednik Obrtniškega društva, podpredsednik Zbornice za TOI g. Josip Rebek, ki je po uvodnih pozdravih naglasil, da se vrši letošnji obrtniški teden na žalost pod nenavadno težkimi okolnostmi. Poleg gospodarske krize, ki zmerom težje pritiska, je našo zemljo zadela največja nesreča. Po neizmerni izgubi kralja je zlasti težko prizadeto obrtništvo, ki je v kralju mučeniku imelo svojega prvega zaščitnika in prijatelja. Zato se obrtniki, ki so danes zbrani po vsej jugoslovnski domovini, da manifestirajo svojo stanovsko zavest, globoko klanjajo veličini blagopojnega kralja in kličejo: »Slava mu!«. Obrtniki obljubljajo, da bodo zvesto iz-

vrševali njegovo poslednjo željo: »Čuvajte Jugoslavijo!«. Jugoslovnski obrtniki se zavedajo, da je krepek obrtniški stan mogoč samo v krepki nacionalni državi. Obča kulturna stopnja kakšnega naroda in države se ocenjuje po zunanjih znakih. Namen pričujočega obrtniškega sejma je predvsem opozoriti kupca na kvaliteto domačega blaga in zlasti pred zlato nedeljo pokazati vsej javnosti, da izdelki naših obrtnikov prav v ničemer ne zaostajajo za blagom tujih znamk. V tem znamenju je predsednik Rebek izrazil željo, naj bi razstavljeno blago pri občinstvu v resnici našlo upoštevanje, kakršno mu gre.

Kratko je nato izpregovoril pokrovitelj g. dr. Puc. V tem težkem času imajo naši obrtniki predvsem dolžnost, da dvignejo kvaliteto svojega dela in da vzbude zanimanje pri najširšem občinstvu. Pred nekim časom so nekateri pesimisti prerokovali, da bo obrtništvo propadlo, gospodarski razvoj pa je pokazal, da industrija ne bo uničila obrti, temveč ji je razvoj samo odkazal nove naloge. Svet je spoznal, da ima pristna kvaliteta domačega blaga in zlasti individualno izdelana z roko, večjo vrednost. Med tem ko industrija izdeluje samo šablonsko, je vsak obrtniški izdelek lahko tudi umetniški obenem. Zavoljo tega moramo obrtnikom in njihovi akciji želeli uspeha tako z vidika gospodarske in državne politike, kakor tudi z vidika družbe. Brez dvoma bomo kmalu spet doživeli čas, ko bo vsak obrtnik lahko ponosen na znak svojega čeha, ker mu bo jamstvo za delo in obstanek. Že danes pa moramo reči, da nam je ljubših sto neodvisnih obrtnikov, ki vzgajajo mladi naraščaj v ljubezni in zvestobi do kralja in domovine, kakor ena sama industrija s par tisoč delavci, ki so pa odvisni od direktorja in nezadovoljni. Na koncu izvajanja je pokrovitelj izrazil željo, da bi razstava dosegla popoln uspeh in je obrtništvo zagotovil vso podporo oblastev.

Predsednik Zbornice za TOI g. Jelačin je v kratkem nagovoru izjavil, da so vsi gospodarski krogi že vse poldru-

go desetletje občudovali razvoj obrtniškega dela, kakor so ga kazale razstave na naših velesojmih. Zbornica se je zmerom zavedala svojih dolžnosti do tega stanu, saj je na njenem področju okrog 20.000 obrtniških delavcev in okrog 15.000 vajencev. Prav tem malim ljudem, ki so osnova vsega našega gospodarskega dela, si je zbornica zmerom prizadevala pomagati. Žrtvovala je že dosedaj znatne vsote, da bi pomagala dvigniti obrtništvo do višine, ki jo mora doseči, in v tem smislu bo delala tudi zmerom v bodoče, saj so obrtniki najbližji in najožji prijatelji trgovcev. Deviza solidarizma, ki nas vse druži, pa je dandanes bolj aktualna kakor kdajkoli.

Predsednik Rebek se je na kratko zahvalil za izražene dobre želje, nato pa so si povabljeni gostje pod njegovim vodstvom ogledali razstavo, ki je zavela vseh pet etaž Suttnerjeve hiše. Gostje so se o razstavljenem blagu prav pohvalno izrazili. Ob 17. uri je bila nato razstava otvorena tudi za širše občinstvo. Kakor v soboto, je bila tudi v nedeljo deležna prav obilnega obiska.

Obrtniška razstava je ponovno dokazala veliko zmogljivost naših obrtnikov, ki se s svojimi izdelki lahko kosaajo z obrtniki mnogo naprednejših držav, a seveda še v mnogo večji meri s katerikoli industrijskim izdelkom.

Razstava je imela nad 10.000 posetnikov in je vsekakor izvršila v polni meri svoj namen ter zainteresirala javnost za naše obrtništvo tako, kakor si je ono samo le moglo želeli.

Odmera pridobnine

Nujen predlog obrtnega odseka Zbornice za TOI v Ljubljani

Ena glavnih težav, ki jo ima gospodarstvo s pridobnino je ta, da se ta davčna vrsta tako pozno odmerja. Za letos so naši davkoplačevalci dobili plačilne naloge šele v zadnjem času, v nekaterih okrajih jih pa do zdaj še sploh niso dobili. Sedaj naj bi na novo odmerjene davke, ki so izdatno višje predpisani nego prejšnje leto, plačali v kratki dobi enega meseca, sicer jim preti eksekucija. Davčne uprave so letos odmero pridobnine očitno zavlačevale brez dvoma na škodo objektivnosti, ker čim dalje se odmika doba, ki je merodajna za določitev davčne osnove, tem lažja je zamenjava prilik in tem težje delo imajo davčni odbori, ki morajo imeti pri svojem delu pred očmi dejanske razmere v predloženem letu. Oškodovanca pa je s tako pozno odmero tudi državna uprava, ki ne dobi na davkih pravočasno tega, kar ji po zakonu gre, ako se pri tem niti ne upošteva dejstva, da naši davkoplačevalci razlik, ki nastajajo iz novih višjih odmer pri sedanjih slabih zasluhkih ne morejo preko noči plačati.

Predlagamo:

da se Zbornica za TOI v Ljubljani obrne na ministrstvo financ z nujno prošnjo:

a) da priredbo pridobnine za l. 1935. tako pospeši, da bo izvršena vsaj do konca meseca maja 1935 in

b) da dovoli davkoplačevalcem za plačilo razlik med davčnimi predpisi za l. 1933 in 1934 čim dalekosežnejše olajšave in ugodnosti.

Prepričani smo iskreno želimo, da ministrstvo financ ta važen predlog za obrtnike ugodno reši in upošteva omejene upravičene želje.

Naročajte

OBRTNISKI KOLEDAR

ki ga je izdalo Obrtniško društvo, Ljubljana

Opozorjamo

na pestro vsebino, ki svetuje obrtnikom nesteto praktičnih stvari, a

zlasti na

informativna poročila glede davkov, mojstrskih izpitov in taks.

Cena v platno vezan. izvodu 12 Din

Naroča se pri:

OBRTNISKEM DRUŠTVU, LJUBLJANA.

Iz naših krajev

Predsednik poljske vlade Kozłowski namerava obiskati Beograd.

Francosko poslanstvo v Beogradu bo napredovalo v rang ambasade.

Najstarejša Črnogorka Jovanka Filipova Jablan je umrla v 110. letu in zapustila 200 potomcev. Najmlajši njen sin je star 66 let.

Najstarejši Jugoslovian je baje Bah-tijar Kožan v vasi Veliki Ribari pri Prištini. Star je 130 let in je nedavno izrazil željo, da bi se rad oženil.

Najmlajši jugoslovanski slikar, Ivica Filakovac, učenec prvega razreda ljudske šole, je nedavno priredil v Beogradu razstavo svojih slik, ki jih je izdelal od četrtega do osmega leta.

Morilca Vuka Novakovića, ki je bil v Kragujevcu zaprt zaradi umora, so začasno pustili na svobodo in je prišel domov, zaradi nezvestobe takoj zaklal svojo ženo.

Koliko psov je v Jugoslaviji, je težko ugotoviti, ker jih nikdar ne popišejo. V dravski banovini jih je baje okrog 100 tisoč.

Spominski denar s podobo pok. kralja Aleksandra bo izdala francoska vlada.

Najmodernejšo in največjo bolnico v državi so zgradili na Sušaku. Veljala je 16.000.000 Din.

Kongres Jugoslov. narodne stranke se je vršil 26. novembra v Beogradu in je bil za predsednika izvoljen novinar Svetislav Hodžera.

3.000.000 Din so ukradli v vasi Buljane trgovcu Jovanoviću iz Skoplja.

Jugoslovensko-avstrijski obmejni promet je bil te dni zaradi raznih avstrijskih prepovedi zelo otežkočen.

Potrjena je bila smrtna obsodba Lakerja in Pančurja, ki sta ubila kazničnega paznika v Mariboru.

Združenje obrtnikov v Vrhu name-rava kupiti zgradbo za svoj dom.

Kongres brivcev in lasničarjev iz vse države se je te dni vršil v Beogradu.

Zaradi velikih jesenskih poplav se je pričel pogrezati nek hrib v Trbovljah in je trboveljski vodovod resno ogrožen.

Atentat na starokatoliškega škofa Kalodjera je bil izvršen pri starih Jan-kovcih pri Vinkovcih.

Izvršni odbor sokolskega saveza je sklenil, da za časa globoke žalosti (šest mesecev) ne prireja nobene prireditve veselega značaja.

Avstrijski nacionalni socialisti, ki jih je nad 2000 več tednov živel v Varaždinu, so začetkom tega meseca s dvema parnikom odpotovali v Nemčijo.

Modruško — senjskega škofa dr. Starčevića, so svečano pokopali v Senju. Pogrebu je prisostvoval kraljev zastopnik general Damjanović.

Avstrijski nacionalni socialisti prihajajo v večjih in manjših skupinah vsak dan skrivaj čez našo mejo. Jugoslovenske oblasti jih ne bodo več puščale v našo državo in so zato ojačile obmejne straže.

Beograjski občinski svet je sklenil, da izplačuje dosmrtno književniku Branislavu Nušiću 2000 Din mesečno. Kdaj bo Ljubljana storila kaj takega?

Za spomenik pokojnemu viteškemu kralju Aleksandru so v Zagrebu zbrali doslej nad 500.000, a v Sušaku nad 700.000 Din.

Nadškof dr. Ante Bauer je razpustil zvezo tretjerednikov in tretjerednic.

Nad 72 komunistov, med katerimi je največ študentov, je zaprla policija v Subotici, ki je odkrila precej razširjeno komunistično organizacijo.

Več milijonov dolarjev je podedovala rodbina Šmit iz Vrba.

Belo veriverico je ujel neki kmet iz okolice Rume.

Minister za socialno politiko dr. Novak je izdal odlok, da ljubljansko finančno ravnanstvo izplača 2.600.000 Din zaostalih invalidskih podpor v dravski banovini.

Število osebnih avtomobilov v Zagrebu je od spomladi do danes padlo od 1300 do 800.

Nad 30.000 Slovencev se je doslej poklonilo manom kralja Aleksandra na Oplenju.

Beograjski trafikant in kolporter Novaković je od svojih sorodnikov v Ameriki podedoval milijardo dinarjev.

Socialno zavarovanje obrtnikov

Problem social. zavarovanja obrtnikov je problem, o katerem v naših krajih razpravljamo že od one dobe, ko so obrtniki pričeli kultivirati svoje organizacije. Razprave o tem problemu do pred nekaj leti niso bile tako pogoste, niti tako intenzivne, kakor neposredno pred izdajo novega obrtnega zakona. Intenzivnost tega pokreta je prav dobro razvidna iz samega zakona, ki v svojem § 384. določa oblike socialnega zavarovanja trgovcev in obrtnikov. Medtem ko je zavarovanje obrtnikov postavljeno na nekako prisilno osnovo, ima ono za trgovce docela fakultativen značaj, iz česar sledi jasno, da vodstvo obrtniškega pokreta pred izdajo obrtnega zakona ni v tem pogledu poznalo nobenega kompromisa, uvidevajoč na podlagi dolgoletnih proučevanj, da je izvedba prisilnega zavarovanja obrtnikov za slučaj bolezni, smrti, starosti, onemoglosti in nesreče neizogibna potreba.

To mnenje vodstva je skoraj v celoti delilo dotlej organizirano in preko svojih organizacij poučeno obrtništvo.

Pri takšnih razmerah je bilo videti, da bo ta ogromni problem obrtniške politike v relativno prav kratkem času doživel svojo dokončno rešitev. Zgodilo se je nasprotno.

Po stopanju Obrtnega zakona v veljavo, a po sili njegovih odredb, je bila v pretežni večini že tekom 1932. leta izvedena popolna organizacija obrtniškega stanu na bazi prisilnih udruženj. V teh udruženjih so se našli bok ob boku oni, ki so bili že zdavnaj preizkušeni v delu sodobnih organizacij, o tudi oni obrtniki, ki dotlej v obrtniškem pokretu še sploh nikdar niso sodelovali. Ko so ti slednji videli, da se problem socialnega zavarovanja obrtnikov bliža svoji končni rešitvi, se večinoma sploh niso spuščali v proučevanje pozitivnih strani tega problema, nego so imeli pred očmi drugo njegovo stran, t. j. premijo, pa so se začeli izjavljati proti obveznemu zavarovanju predlagajoč, naj bi zavarovanje bilo obvezno samo za one, ki na to obvezo prostovoljno pristanejo.

Taka rešitev postavljenega problema je seveda naletela na razumljiv in ogorčen odpor od strani onih, ki so že preje zastavljali vse sile za dobiti obrtniškega stanu. V borbi, ki se je razvila o tem vprašanju, so v manjši ali večji meri popustili oni, ki so bili nasprotniki obveznega zavarovanja obrtnikov, a kakor nalašč se je pojavila kriza, ki so jo porabili kot argument za svoje stališče navajajoč, da sedanje razmere nikakor niso ugodne za naganje novih obvez, ki jih večina obrtniškega sploh ne bi zmogla.

V takih razmerah je vprašanje tega ogromnega problema zašlo na stranpot. Z odredbo št. 4, § 49 finančnega zakona k budžetu za 1934-35. leto je bil minister za trgovino in industrijo pooblaščen, da zavarovanje obrtnikov izvede postopno z ozirom na gospodarske razmere v državi. To pomeni praktično, da bo obrtniško zavarovanje izvršeno le tedaj, ko bodo gospodarske razmere tako ugodne, da bodo zavarovanci brez posebnih težav zmogli svoje premije. Rešitev tega problema je torej tesno povezana s problemom gospodarske depresije, čije konca še ne moremo vedeti, dasi imamo mnogo znakov, na podlagi katerih bi mogli trditi, da se gospodarsko življenje polagoma popravlja.

Z odgoditvijo ustvaritve obveznega zavarovanja so zadovoljni skoraj vsi njegovi načelni nasprotniki. Zadovoljni so, ker za svoje in svojih družin zavarovanje ne morejo plačevati nobenih prispevkov, dasi je sicer čudno, da istočasno plačujejo določene doprinose za svoje delavce in nameščence. Argument krize jim tu ne pomaga, ker je zakon zakon in ga moramo izvrševati. Res je, da spričo današnjih težkih razmer morajo oblasti marsikdaj uporabiti silo, da bi posamezniki plačali dolžne doprinose, toda jih vendar vsi, dasi sila težko, plačujejo. Prav tako bi gotovo lahko plačevali doprinose za osebno zavarovanje. Vsako varčevanje v življenju je težko in za vsakogar predstavlja gotovo žrtev, toda v življenju velja pravilo, da so za vsak uspeh potrebne žrtve. Tudi v času največje prosperitete bo še vedno mnogo ljudi, za katere bo vladala kriza. Če bomo čakali na to, da se bo tudi zadnji zainteresiranec izjavil za obvezno zavarovanje, bo ono že prav gotovo propadlo. Takšna politika bi bila že v temeljih napačna in je zato pravilen pot onih, ki pravijo, da se sicer rešitev te-

ga vprašanja ne more forsirati letos ali morda prihodnje leto, toda je vendar treba ustvariti odredbo, ki jo določa § 384 Obrtnega zakona, da bi se vsaj sedaj, dokler kriza še traja, mogla izvršiti vsa potrebna predela, a takoj potem mora oživeti te plemenite zamisli, za katere so se v zadnjih desetletjih borili mnogi napredni predstavniki obrtniškega stanu. Le tako bomo mogli doseči, da se ne pozabi to važno vprašanje, a med tem naj sleherni obrtnik dobro pomisli, kaj dela, pa bo gotovo prišel do zaključka, da bi bil zločin namram samemu sebi in otrokom, če bi se izvedba obveznega zavarovanja sploh odklonila ali bila odgodena na nedolžen čas.

Vsi nezaupni Tomaži naj si vzamejo za vzgled nemške tovariše, ki po pravilih po 60. ali 65. letu dobe pokojnino, da morejo mirno in nemoteno preživeti stara leta in obilno izkoristiti plodove žrtev, storjenih za mladih dni. A kje so še tisti nešteti slučajni nesreč in prerane onemoglosti, zaradi bolezni ali izčrpanosti. Bila bi velika sreča, če bi že zdavnaj imeli tako zavarovanje, ker ne bi mnogi ostareli tovariši obrtniki trpeli marsikdaj obupnega pomanjkanja. V času nezaposlenosti in minimalnega ali včasih celo nobenega zaslužka pomeni bolezen v obrtniški družini skoraj katastrofo. Posameznikom bi sicer tu in tam z malenkostnimi podporami pomagale razne organizacije, toda kaj kmalu bi vsaka pomoč prenehala, čim bi taki slučajni postali pogostejši. Odločno pomoč je lahko zgraditi le na načelu: vsi za enega, eden za vse, pa to načelo mora biti glavno tudi pri osnutku uredbe za obvezno zavarovanje obrtnikov.

Prav dobro se zavedamo, da so današnji časi res težki, toda to vendar ne pomeni, da se ne bodo zboljšali. Ako že zaradi teh razmer moramo čakati na rešitev problema socialnega zavarovanja našega obrtništva, dasi je od njega v ogromni meri odvisno blagostanje vsega obrtniškega stanu, vendar ne smemo za časa čakanja enostavno prekrižati rok, nego moramo živahno propagirati to koristno in plemenito zamisel. Složno proučujmo na vseh svojih sestankih ta veliki problem in potrudimo se, da bo o pomenu in važnosti obveznega socialnega zavarovanja obrtništva poučen sleherni naš tovariš.

Beseda o složnem delu

V časih, ko se je ogromna večina jugoslovenskega obrtništva pod težkim bremenom nastajajočih vedno slabših časov odločila stopiti pred svoje sodržavljane v docela enotni fronti in tako pokazati ne le moč svojih stanovskih organizacij, nego v mnogo večji meri tudi vrednost svojih izdelkov in njihovo neoporečno zmožnost za tekmovanje s tu- in inozemskimi industrijskimi proizvodi, je pešiča obrtnikov pod vodstvom že zdavnaj znanih gospodov odstopila od skupnega dela in preživela za naše obrtništvo najpomembnejše dneve ob strani popolnoma pasivno, ker ni dobila dovolj stolčkov, ki so jim menda pri delu glavna stvar.

Navajeni smo že takega obnašanja gospodov odondod in nas prav nič ni začudila ali iznenadila taka njihova odločitev, ker bi gospodje sicer nasprotovali svojemu osnovnemu principu negirati vse ono, kar ni v njihovih zmogljivih rokah. Globoko pa nas je prenetilo dejstvo, da so omenjeni gospodje odondod celo v teh, vsakemu obrtniku res svetih dnevih, hoteli v našo javnost in naše najširše obrtniške plasti zasejati prav nič simpatično klico mržnje, razdiranja, omalovaževanja in podcenjevanja. Svojo znamenito parolo, a vendar tudi precej proslulo, o najnesebičnejšem delu, so s tem svojim činom v negativnem pomenu zopet enkrat njim podobno podčrtali. Vajeni smo že deževanj fraz in naštevavanja neštetihih podružnic, ki s številčnostjo svojih članov komaj zmorejo potrebne predseidne in odbornike, a vendar kljub naši domišljavosti, da smo te gospode že zdavnaj pravilno ocenili, vendarle nismo mogli misliti, niti pričakovati, da se bodo na tako javen način odrekli dela za korist našega obubožanega obrtništva.

Res nepotrebnost bi bilo našim obrtnikom ponovno predvajati film o načinu dela teh gospodov, ker smo jih že nešteto krat prav temeljito analizirali. Iskreno nas veseli, da so gospodje odondod ponovno sami javno in odločno potrdili našo že davno domnevo, da nika-

kor niso za nobeno skupno delo v korist obrtništva. Prav dobro vemo, da je v vsakem človeku vsaj trohica dobrega, pa smo domnevali tudi o gospodih, ki se smatrajo za edine rešitelje obrtništva iz krize, da bodo vendar vsaj v teh dnevih pozabili na svoje principe in sodelovali ne morda z nami, ki nas nazivajo z Rebezkovci, ampak s celokupnim slovenskim obrtništvom, ki je v obrtniškem tednu iskalo rešitve iz težkih gospodarskih razmer. Storili niso niti tega.

Slovensko obrtništvo si bo zapomnilo to njihovo pasivnost in nasprotovanje enotnosti in bo pač vedelo, kdo je za obrtništvo in kdo je zgolj za zadoščanje osebnih ambicij in stremeljenj.

Gospodje odondod naj si vtaknejo še to lavoriko za svoj že itak precej pestro okrašen klobuk.

Na njihovo kričanje o praznovanju dneva našega narodnega uedinjenja kot obrtniškega praznika, odgovarjamo le naslednje:

Na dan 1. decembra se ves jugoslovenski narod spominja dneva naše osvoboditve in našega uedinjenja, a enako neštetihih padlih herojev, ki so po bojnih poljanah pretakali svojo kri za našo svobodo, ki so s svojimi telesi gnajili naše njive in čijih kosti trohne raztresene po vsej naši sveti domovini.

Vedno smo naglašali in naglašamo danes ponovno:

Praznik našega narodnega uedinjenja je prevelik, da bi si ga še kdorkoli lastil, in presvet, da bi kdorkoli zmanjševal njegovo vrednost in pomembnost s svojimi prireditvami. Vsi nacionalisti, ki se ne skrivajo za pestro pobarvanimi plašči, morajo odločno obsojati izrabljanje našega najsvetejšega praznika za kakršenkoli drugačen namen, kakor za spomin na naše uedinjenje in za spomin na tisoče padlih herojev za svobodo naše zemlje.

Iz tujine

Svečane žalne prireditve na 40. dan po kraljevi smrti so se vršile v Ženevi, Carigradu, Berlinu, na Dunaju, v Moskvi, Sofiji, Pragi, Atenah, Rimu, Varšavi in na Reki.

Celo Japonci so dan po smrti našega kralja priredili v vseh večjih japonskih mestih žalne službe božje, a v neštetihih japonskih trgovinah so visele žalno okrašene slike velikega pobornika za mir, kralja Aleksandra.

Proizvodnja zlata v Rusiji je danes trikrat večja nego je bila leta 1924. Letna proizvodnja znaša 88.000 kg.

Sovjetski poslanik Razkolnjikov je dopotoval v Sofijo in prevzel svojo dolžnost.

Za vsak tuj film, ki ga predvajajo v Nemčiji, mora lastnik plačati 20.000 mark. Ali ne bi tudi Jugoslavija mogla storiti kaj podobnega in s tem denarjem povzdigniti našo domačo filmsko industrijo?

Ljubica pokojnega Franca Josipa, Katarina Schrat, je zaradi hude denarne krize te dni prodala ves svoj nakit.

Drugič so rodile črešnje v Bolgariji in jih ogromne količine prodajajo po zelo nizki ceni.

Zaradi sila goste megle je bil te dni v Londonu onemogočen vsak promet. Uradniki in delavci so morali spati kar v podjetjih.

Po Kemalovi odredbi mora imeti vsak turški državljani priimek in si je tudi Kemal sam nadel priimek Atatürk.

Člani ljubljanske Glasbene Matice so gostovali v Bolgariji, kjer so bili pri-srčno sprejeti.

Nad sto kraljev in princev je prisostvovalo poroki grške princeze Marine z angleškim princem Jurijem.

Epidemija samomorov je zavladovala na Dunaju. Skoraj vsak dan se ubije po pet ljudi.

Predsednik irske vlade De Valera ni hotel prisostvovati poroki princa Jurija, niti ni dovolil, da bi ji prisostvoval kak drug član irske vlade.

Japonski poslanik v Washingtonu, Saito, je izjavil, da bo Japonska prisostvovala konferencam za pomorsko razorožitev le tedaj, če se sprejme popolnoma enako sorazmerje med njo, Anglijo in USA.

Vojaški rok v Češkoslovaški je podaljšan na dve leti. Tudi intelektualci bodo morali odslužiti ta rok.

Tovarne orožja škoda v Plznu delajo s polno paro. Že dolgo let niso imele toliko naročil kakor letos.

Deset novih kardinalov bo imenovanih še ta mesec. Jugoslovena gotovo med njimi ne bo nobenega.

Ogromni roji koblice so se pojavili v Afriki in na nekaterih železniških progah onemogočili vsak promet.

Katastrofalen potres v Hondurasu je uničil deset mest. Žrtev je več tisoč.

Napredek obrtništva je mogoč le v slogi!

Vpliv gumaste obutve na narodno zdravje in narodno gospodarstvo

Dejstvo, da je v zadnjem času naše domače tržišče preplavljeno z gumasto obutvijo, t. j. gumastimi čevlji, gumastimi škornji in gumastimi podplati, kakor tudi okoliščina, da široke plasti našega naroda niso zadosti poučene o posledicah, ki se pri vsakem, ki nosi tako obutev, kaj kmalu pojavijo, kakor tudi škodljive posledice te trgovine in proizvodnje na naše narodno gospodarstvo, nas odločno silita, da v nekaj besedah opozorimo široke narodne plasti na najvažnejše negativne strani gumaste obutve.

Človek ne diha le s pljuči. Funkcija dihanja in izpuhtevanja se vrši potom neštetih, prav majhnih odprtih, raztrenih po človeškem organizmu, in je ta proces v vsakem oziru prav tako važen, kakor dihanje s samimi pljuči. Če bi človeško telo premazali z neko maso, ki ne bi dopuščala izpuhtevanja in dihanja kože, bi organizem moral umreti. Isti proces se mora dogoditi, če preprečimo pravilno dihanje kože tudi enemu samemu delu človeškega telesa, toda z le to razliko, da umiranje ne bo nastopilo takoj, nego se bo manifestiralo šele sčasoma v obliki raznih motenj in bolezni. Živalska koža je enako luknjičasta, kakor človekova, ker se tudi pri živalih dogaja isti proces dihanja skozi kožo in izpuhtevanja, pa je tedaj človeškemu zdravju docela neškodljiva. Gumasta masa je nasprotno brez najmanjših luknjic, kar je najlažje ugotoviti že pri otroških žogah, balonih itd., in mora torej tudi lažje priznati, da gumasta material v nobenem slučaju ne more biti zračen. Če torej človek obleče gumasto obutev, je svojo nogo popolnoma hermetično zaprl in ji onemogočil tudi najmanjše dihanje. Ako to traja nekaj več časa in ako s tako obutvijo kolikor toliko pešači, mora neizbežno slediti močna reakcija, ker so ravno noge v stalni funkciji in morajo tedaj tudi več izpuhtevati in dihati, kakor ostali deli našega organizma. Škodljivost gumaste obutve za človeški organizem je tedaj jasna, a ugotovljena je tudi uradno z odlokom ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje št. 26-299 od 7. junija 1929, v katerem je med ostalim navedeno tudi to, da se nošnja gumaste obutve ne more dovoliti, ker ne dovoljuje nogam nobenega dihanja niti izpuhtevanja, a tudi njena teža izziva kaj kmalu utrujenost in mnogoštevilne bolezni.

Varujmo torej svoje zdravje in ne nosimo nikdar gumaste obutve!

Ako posmatramo gumasto obutev z nacionalno-ekonomskega vidika, se bo mo prav tako lahko pričel o številnih njenih negativnih osebinah.

V naši državi je živinoreja zelo razvita in predstavlja precejšnje naše narodno bogastvo. Tej vrednosti je prišteta seveda tudi vrednost surovih kož naših živali. Če bi padla cena surovim kožam, bi v docela enaki meri padla tudi vrednost živine sploh. Ako upoštevamo dejstvo, da imamo v naši državi po

uradnih statistikah blizu 4 milijone govedi in ako upoštevamo, da je koža vsakega goveda vredna vsaj 200 Din, pomeni, da je koža vseh naših govedi vredna nad 800 milijonov dinarjev, do čim o kožah ovc, svinj, konj in drugih živali niti ne govorimo. Čim bi tedaj naši ljudje zamenjali usnjato obutev za gumasto, bi ne bilo več povpraševanja po surovih kožah, a cene bi padle na minimum, kar bi pomenilo ogromno izgubo za našo nacionalno živinorejo, ki jo tudi država sama z vsemi sredstvi podpira. Najhuje bi bil pri vsem tem prizadet spet naš kmet, čigar premoženje bi se zmanjšalo, a enako bi se s tem zmanjšala tudi njegova plačilna zmožnost, kar bi vse povzročilo nov zastoj v našem gospodarstvu in nov udarec za samo državo.

Spričo velikih količin surovih kož, ki jih proizvajamo v naši državi, je pri nas tudi zelo razvita usnjarska obrt, ki jo zastopa veliko število čevljarjev, usnjarjev, jermenarjev, trgovcev z usnjem in čevlji in usnjarskih industrij, ki zaposlujejo veliko število delavcev s številnimi družinami. Če bi naši ljudje bili tako neprevidni in zaradi raznih reklam zamenjali usnje z gumo, bi vsi ti stanovi izgubili zaposlitev, kar bi povzročilo precejšnjo socialno revolucijo v državi. Ne smemo namreč prezreti dejstva, da je v naši državi zaposlenih nad 300.000 ljudi s predelovanjem in sploh z izdelavo najrazličnejših izdelkov iz usnja.

Varujmo torej našo narodno usnjarsko proizvodnjo in odklanjamo odločno gumasto obutev.

V času, ko vse države z najrazličnejšimi sredstvi ščitijo razvoj nacionalnega gospodarstva in onemogočajo uvoz tujih proizvodov, ki nam niso neobhodno potrebni, v času, ko vse nacionalne ustanove na čelu z Narodno odbrano apelirajo na narod, da kupuje domače proizvode in tako z našim denarjem zaposli naše ljudstvo, pomeni kupovanje gumaste obutve povečanje uvoza, ker surove gume v naši državi nimamo.

Kupovanje gumaste obutve pomeni torej, da z našim denarjem zaposlujemo tuje delavstvo in tuje industrije, a naše domače, dela željne ljudi prepuščamo bedi in lakoti.

Vsak jugoslovenski državljani se mora poleg omenjenega zavedati tudi tega, da interes obrambe našega naroda neizbežno in odločno zahteva dobro razvito domačo usnjarsko proizvodnjo, kakor tudi zdravega in za državno obrambo sposobnega državljana. Z vsemi silami torej moramo odločno odklanjati vse, kar škoduje našemu narodnemu zdravju, razvoju našega nacionalnega gospodarstva in zadovoljstvu vseh naših sodržavljanov.

Če upoštevamo le te važnejše negativne strani gumaste obutve nam velja že naša patriotična dolžnost, da moramo odločno odklanjati vsako gumasto obutev. Temelj narodnega blagostanja je krepak rokodelski stan.

Pravilnik o kavcijah

Nove odločbe k izvajanju obrtn. zakona

Na podlagi členov 62, 64, 460 in 465 obrtnega zakona je minister za trgovino in industrijo izdal pravilnik o določevanju in vračanju kavcij.

Čl. 1. Kdor hoče vršiti obrt, navedeno pod točkami 7, 8, 10, 11, 12, 13, 18, 19, 20, 25 in 26 člena 60. prvi odstavek obrtnega zakona, mora položiti kavcijo, katere višino določi v dovoljenju pristojna oblast v skladu s tem pravilnikom.

Čl. 2. Kavcijo mora položiti lastnik dovoljenja v gotovini ali v državnih vrednostnih papirjih, ali papirjih, za katere država jamči stalno dividendo, z vložnimi knjižicami ali garancijskimi pismi domačih denarnih zavodov v državni Hipotekarni banki ali njeni podružnici ali v banovinski hranilnici tiste banovine, na katere področju se nahaja sedež obrti.

Če se položi kavcija v vložnih knjižicah ali garancijskih pismih, bo oblast, ki določi kavcijo, odredila, ali se ponujena kavcija more sprejeti.

Čl. 3. Omenjeni vrednostni papirji se položijo po borznem tečaju dotičnega dneva, vendar ne preko nominala. Če pade borzna vrednost položenih vrednostnih papirjev za 10% izpod borznega tečaja tistega dne, ko je bila kavcija položena, je lastnik dovoljenja dolžan takoj dopolniti kavcijo do polnega zneska določene vsote. Če pa borzna cena vrednostnih papirjev poskoči za 10% nad borznim tečajem tistega dne, ko je bila kavcija položena, bodo pristojne oblasti lastniku dovoljenja vrnile tisti del vrednostnih papirjev, ki presega prvotno vrednost položene kavcije.

Lastnik dovoljenja mora položiti te kavcije:

Za bančne zavode in zavode, ki prodajajo vrednostne papirje na obroke, zastavljavnice in zavode za stave v krajih do 30.000 prebivalcev 100.000 do 150.000 Din, do 60.000 prebivalcev 150.000 do 250.000 Din, do 150.000 prebivalcev 200.000 do 350.000 Din, preko 150.000 prebivalcev 250.000 do 500.000 Din.

Za podjetja, ki dajejo informacije, za privatne detektivske urade, za ženitne posredovalnice v krajih do 30.000 prebivalcev 50.000 Din, do 60.000 prebivalcev 100.000 Din, do 150.000 prebivalcev 150.000 Din, preko 150.000 prebivalcev 200.000 Din.

Za menjalnice in zasebne urade za posredovanje dela in službe v krajih do 30.000 prebivalcev 10.000 Din, do 60.000 prebivalcev 15.000 Din, do 150.000 prebivalcev 20.000 Din, preko 150.000 prebivalcev 25.000 Din.

Čl. 4. Pristojna oblast bo odredila višino kavcije tudi za vsako dovoljeno podružnico obrti, navedeni v členu 3. tega pravilnika. Višina kavcije za podružnice bo znašala polovico kavcije, ki bi se določila za centralo, četrtino pa, če ima centrala več od pet podružnic. Pod podružnico v smislu obrtnega zakona in tega pravilnika se razume vzporedna obrt, ki ima pravico samostojno skleniti pogodbe in je kot taka registrirana pri pristojnih oblastvih. Za podružnice zavarovalnic se določi višina

kavcije kakor za podružnice bančnih zavodov.

Čl. 5. Lastnik dovoljenja je dolžan položiti določeno kavcijo najkasneje 14 dni od sprejema dovoljenja, na vsak način pa pred začetkom obratovanja. Če v določenem roku lastnik dovoljenja ne položi kavcije, se izdano dovoljenje razveljavi.

Čl. 6. Položena kavcija se mora vrniti lastniku dovoljenja na odlok pristojne oblasti takoj po prenehanju veljave dovoljenja.

Čl. 7. Lastnikom dovoljenja, ki jim je dovoljenje izdano, ni pa določena kavcija, bo pristojna oblast 3 mesece po uveljavitvi tega pravilnika določila višino kavcije. Če lastnik dovoljenja ne položi kavcije 14 dni po prejemu odloka o višini kavcije, se izdano dovoljenje ukine.

Čl. 8. Podjetja samoupravnih teles so oproščena kavcij.

Čl. 9. Ta pravilnik dobi obvezno moč, ko se razglasi v Službenih novinah.

Milko Krapež:

Nujen predlog glede izterjavanja davčnih zaostankov

Gospodarska depresija, ki se vedno bolj uveljavlja, v mnogih primerih naravnost onemogoča davkoplačevalcem, da bi mogli svoje davke plačati ob pravem času. Rubežni so zaradi tega na dnevnem redu in tudi prodaje zarubljenih predmetov so vedno pogostejše.

Po predpisih za izterjavanje davčnih zaostankov se prodajo predmeti s cenilno vrednostjo do 500 Din za najmanjši ponudek, dočim se predmeti s cenilno vrednostjo nad 500 Din na prvi dražbi ne smejo prodati izpod treh četrtin cenilne vrednosti.

Ako je prva dražba brezuspešna, se vrši druga, pri kateri se prodajo zarubljeni predmeti za vsako ceno, katero kdo nudi. Prodaje za vsako ceno se vedno bolj ponavljajo, saj je večina prebivalstva tako obubožana, da si nabavlja le to, kar najnujnejše potrebuje za preživljanje. Pri teh prodajah nastaja za davkoplačevalce ogromna škoda, ker se doseže za prodane predmete samo en del dejanske vrednosti, finančna uprava pa pri njih nima prave koristi, ker krije z izkupičkom samo en del obstoječega zaostanka. Na ta način se povzroča davkoplačevalcem občutna gospodarska škoda, ki ni v nobenem pravem razmerju s koristjo, katero ima finančna uprava od prodaj za vsako ceno.

Da se te nevarnosti odpravijo,

predlagam,

naj se zbornica obrne na ministrstvo financ s prošnjo, da uredbo o prisilnem izterjavanju davkov v toliko izpremeni, da se zarubljeno blago nikdar in pod nikakim pogojem ne sme prodati izpod treh četrtin cenilne vrednosti.

Obrtniki, sodelujte pri našem listu!

ŠIVILJE IN KROJAČI!

Od 2. do 26. januarja l. 1935. priredim dnevni in večerni

damski in moški pri krojevalni tečaj

Priglasitve sprejemam do 29. 12. 1934.

Opozorjam

na novo izdano knjigo »Toaletta« za pri krojevanje damskih oblačil, prirejena tudi za samouke. Knjiga stane 100 dinarjev. Natančnejša pojasnila daje

TEODOR KUNC

lastnik strokovne šole

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4/II.

Obrtniki!

Vlagajte svoje prihranke v

ZANATSKO BANKO.

ker s tem pomagata onim obrtnikom, ki jim je potrebno posojilo in koristite gospodarstvu Vašega stanu. — V vseh denarno-poslovnih zadevah se z zaupanjem obračajte na podružnico ZANATSKE BANKE Kraljevine Jugoslavije v Ljubljani.

Odgovorni urednik Lojze Hočevar. Za konzorcij »Obrtnega Vestnika« Josip Rebek. Tiska Narodna tiskarna. — Predstavnik Fr. Jezeršek. Vsi v Ljubljani.

Zaloga stekla, porcelana, zrcal, svetilk, raznih okvirjev itd.

STAVBNO IN UMET. STEKLARSTVO

AVGUST AGNOLA

LJUBLJANA, Tyrševa cesta št. 10

Račun poštne hranilnice 10.940

Telefon 2478

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam